

Случак В. О.

аспірант,

Національний університет біоресурсів і природокористування

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-1889-9325>

АНАЛІЗ ВИТРАТ: ЗМІНА ПАРАДИГМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Аналіз витрат є ключовою функцією управління, що в умовах цифрової трансформації зазнає суттєвих змін завдяки хмарним технологіям. Традиційні ретроспективні методи виявилися обмеженими в умовах зростаючих масивів даних та потреби оперативних рішень. Хмарні обчислення забезпечують доступ до потужних аналітичних платформ, інтеграцію фінансової та не фінансової інформації в реальному часі, застосування штучного інтелекту та аналітики великих даних. Це відкриває перехід від статичних до динамічних моделей управління витратами. Запропоновано нову парадигму аналізу витрат, що ґрунтується на інтегрованості, масштабованості та підвищеному захисті даних, забезпечує автоматизований контроль, багатовимірний моніторинг і точне прогнозування для підвищення ефективності управління в цифровій економіці.

Ключові слова: витрати, аналіз витрат, парадигма, сучасна парадигма аналізу витрат, цифрова трансформація

Vitaliy Sluchak

University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

COST ANALYSIS: PARADIGM SHIFT IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Introduction. Cost analysis remains a key function of enterprise management; however, in the context of digital transformation, the existing traditional paradigm focused on retrospective assessment and local information resources proves to be insufficiently effective. The lack of integration with diverse data sources, the low speed of information processing, and limited cost forecasting capabilities complicate well-grounded decision-making. **Purpose.** The purpose of the study is to substantiate the need for transforming the traditional paradigm of cost analysis through the implementation of cloud technologies capable of providing dynamic forecasting, integration of financial and non-financial information, and automation of analytical processes. **Methods.** The research uses the dialectical method of cognition, a systematic approach to assessing cost structures and information flows, methods of comparative analysis of existing approaches, elements of economic and mathematical modeling, and structural-functional analysis to evaluate the impact of cloud solutions. **Results.** It is substantiated that the integration of cloud technologies transforms traditional principles of cost analysis from a retrospective descriptive format to a dynamic adaptive and modeling one. It is shown that cloud computing ensures centralized storage and processing of large data sets, enhances monitoring speed, and enables the use of big data analytics and artificial intelligence to identify trends and build forecasts. The new paradigm is characterized by integration, scalability, and enhanced information security, creating conditions for multidimensional analysis and improving the quality of managerial decisions. **Conclusion.** It is proposed to move from traditional static methods to dynamic integrated approaches that consider heterogeneous data sources and provide operational control and cost forecasting. The author suggests expanding the methodological basis of cost analysis by integrating cloud platforms, using artificial intelligence and automated analytical tools, which enables the formation of sustainable financial strategies and increases enterprise adaptability to digital challenges.

Keywords: cost, cost analysis, paradigm, contemporary cost analysis paradigm, digital transformation

Постановка проблеми та її актуальність. Аналіз витрат залишається однією з ключових функцій управління. В умовах цифрової трансформації та зростання ролі інформаційних технологій у сфері обліку, аналізу та аудиту впровадження хмарних технологій істотно змінює традиційні підходи до аналізу витрат. Хмарні обчислення, що забезпечують доступ до потужних обчислювальних ресурсів, великих масивів даних та інтелектуальних аналітичних інструментів, сприяють переходу від статичних методів аналізу до динамічних, адаптивних і прогнозованих

моделей управління витратами. Витрати перестають бути лише відображенням вартості спожитих ресурсів, а трансформуються в об'єкт прогнозування, оптимізації та стратегічного управління.

Цифровізація формує нові вимоги до інтеграції фінансової та не фінансової інформації, необхідної для аналізу. Впровадження хмарних технологій створює умови для комплексної модернізації аналізу витрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності та змісту поняття «парадигма» розглядаються у контексті загальнонаукових та спеці-

алізованих парадигм вітчизняними та зарубіжними науковцями.

Питання загальнонаукової парадигми розглядались у працях класиків філософії науки, зокрема Т. Куна, який увів поняття парадигми як системи теоретичних передумов, методологічних принципів та практик, що визначають розвиток науки на певному історичному етапі [8]. Подальші дослідження Імре Лакатоса висунули методологію наукових дослідницьких програм як модифікацію та розширення ідей Куна, акцентуючи увагу на гнучкому, але обґрунтованому розвитку наукових теорій, з урахуванням їхнього «твердого ядра» та «захисного поясу» [19].

Досить ґрунтовно висвітлюють сутність парадигм становлення бухгалтерського обліку в конкретних економічних умовах. Цьому присвячено праці Бутинця Ф.Ф. [3], Голова С.Ф. [4], Головчак Ю.В. [5], Жука В.М. [6], Пушкарка М.С. [13], Малюги Н.М. [9, 10], Білої Ю. [1], Назарової І. [11] та інших вітчизняних дослідників.

У сучасному науковому просторі значна частина досліджень присвячена традиційній парадигмі аналізу витрат, яка включає практики калькулювання собівартості, контролю кошторисів, класифікації витрат за статтями та використання методів CVP аналізу у корпоративному управлінні. Аналізування цих аспектів фокусується на обліку та оптимізації витрат на основі ретроспективного аналізу.

Питання державного регулювання, економічної природи витрат і їх класифікації, розглядає Колісник Г.М. [7]. Хорунжак Н.М., Портоварас Т.Р. обґрунтовують потребу в нових підходах до аналізу операційних витрат під впливом зміни ринкового середовища, конкуренції та прагнення до підвищення ефективності діяльності підприємств [18]. Терещенко Е. Ю та інші обґрунтовують необхідність та важливість своєчасного отримання якісної та релевантної обліково-аналітичної інформації, систематизують та узагальнюють вимоги щодо формування інформаційно-аналітичної бази витрат підприємства [16]. Акцент на класифікації витрат, плануванні та інформаційному забезпеченні виробництва робить Фокін О. К. [17]. Бондаренко Н. М., Бобирь О. І зупиняються на методичних підходах до аналізу витрат на оплату праці підприємства та факторах їх формування [2]. Плекан У.М. та інші аналізують основні види логістичних витрат [12]. Водночас праці, що звертаються до парадигми аналізу витрат у контексті цифрової трансформації, трапляються значно рідше [14, с. 230–232].

Відсутність системних досліджень у цьому напрямі зумовлює необхідність поглибленого наукового осмислення трансформаційних процесів, пов'язаних зі зміною методологічних основ аналізу витрат, адаптацією інструментарію до умов цифрової економі-

ки та формуванням нових підходів до управління витратами.

Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання економічних явищ, що забезпечує виявлення закономірностей трансформації аналітичних підходів до витрат в умовах цифрової економіки.

Метою статті є дослідження особливостей зміни парадигми аналізу витрат в умовах цифрової трансформації, що сприятиме підвищенню ефективності управління витратами та адаптації системи аналітичної підтримки управлінських рішень до вимог цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термін «парадигма» належить до тих, що відображають фундаментальні наукові уявлення, концептуальні підходи та методологічні засади, на основі яких формується система знань і здійснюється дослідження певних явищ та процесів.

У 1962 році Томас Кун у праці «Структура наукових революцій» визначає наукову парадигму як вказівку на те, «що деякі узвичаєні приклади фактичної практики наукових досліджень – приклади, що містять закон, теорію, їхнє практичне застосування й необхідне обладнання, у сукупності дають нам моделі, з яких виникають конкретні традиції наукового дослідження... Учені, в основі наукової діяльності яких однакові парадигми, спираються на ті самі правила і стандарти наукової практики» [8, с. 24, 25]. Він також зупинявся на пріоритеті парадигм. Під парадигмою Т. Кун розуміє визнані всіма наукові досягнення, які протягом певного часу дають модель постановки проблем і їх рішень науковому співтовариству.

Сучасні філософи в базовому визначенні Т. Куна щодо парадигми виділяють два змісти терміна «парадигма»: 1) сукупність переконань, зокрема й філософських, цінностей, методологічних та інших засобів, що поєднує дане наукове співтовариство, яка формує в ньому особливий «спосіб бачення»; 2) зразок, приклад рішення проблем, завдань, «головоломок», використовуваних цим співтовариством» [15, с. 169].

У сучасній науці виділяють: загальнонаукові парадигми, визнані всім співтовариством і суспільною свідомістю незалежно від галузі знань; спеціалізовані парадигми, що становлять теоретичну основу різних галузей знання; локальні парадигми, що несуть на собі відбиток специфічного пізнання й застосування загальнонаукових і приватних парадигм тієї або іншої цивілізації [15, с. 174].

Традиційна парадигма аналізу витрат не передбачає застосування хмарних технологій, базується на використанні переважно локальних інформаційних ресурсів та традиційних методів обробки фінансових показників (Рис.1.). Такий підхід включає збір первинних даних у паперовій або електронній фор-

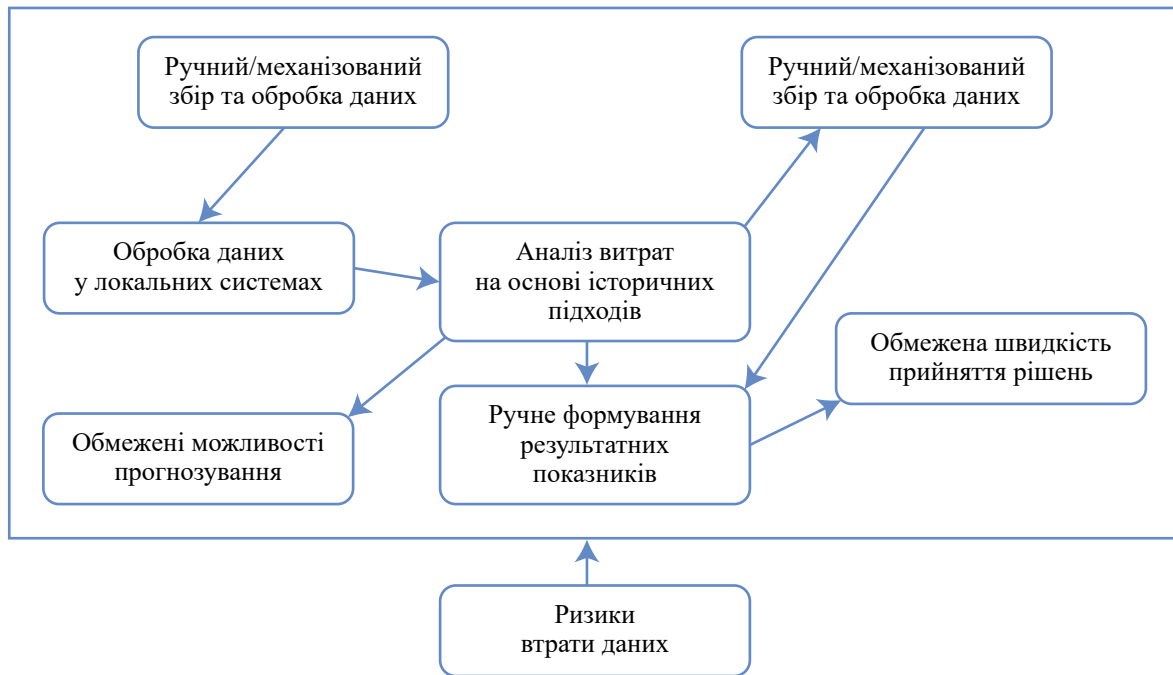

Рис. 1. Традиційна парадигма аналізу витрат

Джерело: складено автором

мі, а також їх подальше відображення в електронних таблицях чи базах даних, розміщених на внутрішніх серверах організації. У більшості випадків оптимізація процесів опрацювання обмежується індивідуальною автоматизацією певних етапів, тоді як інтеграція між окремими підсистемами вимагає додаткового ручного або напівавтоматизованого внесення даних.

Особливість такої парадигми полягає в необхідності постійного залучення людських ресурсів для контролю якості й повноти інформації, а також перевірки сумісності різних форматів даних. Аналіз витрат у межах традиційної парадигми здебільшого орієнтується на ретроспективний підхід, коли оцінка здійснюється на основі минулих фінансових показників. Прогнозування витрат здійснюється за допомогою статистичних методів і трендових моделей, які не враховують великих масивів даних та їхньої динамічної взаємодії, що ускладнює адаптацію до змін у ринковому середовищі. У процесі аналізу, що зазвичай здійснюється на локальному рівні, використовуються базові техніки фінансових розрахунків, зокрема обчислення тенденцій витрат і основних коефіцієнтів, які допомагають виявляти ключові відхилення й потенційні проблеми.

За відсутності хмарних платформ можливості інтерактивної обробки великих масивів даних є обмеженими, що негативно впливає на оперативність і точність прогнозування. Також існує ризик дублювання інформації через неуніфіковані процедури збирання й передачі даних між різними підрозділами.

Контроль витрат у традиційній парадигмі здійснюється переважно через періодичні аудиторські

перевірки та внутрішній фінансовий контроль, що не завжди дозволяє оперативно реагувати на відхилення від бюджету чи непередбачені витрати.

Безпека фінансової інформації забезпечується шляхом локального зберігання даних, резервного копіювання та обмеженого доступу до фінансових систем, що може створювати труднощі в інтеграції даних між різними підрозділами підприємства.

Вразливим моментом парадигми, орієнтованої виключно на локальні ресурси, є складність швидкого реагування на динамічні зміни у структурі витрат. Неможливість оперативного порівняння внутрішніх показників із зовнішніми або галузевими знижує інформаційну цінність результатів аналізу й ускладнює ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. У підсумку парадигма аналізу витрат без хмарних технологій характеризується фрагментарною обробкою даних, вищим рівнем витрат часу на підготовку підсумкової інформації та зниженою ефективністю щодо прогнозування і виявлення фінансових ризиків.

Аналіз не може ґрунтуватися виключно на даних, отриманих з системи бухгалтерського обліку та звітності [17, с. 150–151]. Тому ще одним важливим аспектом, який необхідно враховувати, є обмежені можливості інтеграції з іншими бізнес-процесами. Традиційна парадигма аналізу витрат часто функціонує як окрема система без належної інтеграції з логістичними, виробничими чи маркетинговими процесами підприємства. Це ускладнює комплексну оцінку ефективності бізнес-операцій і перешкоджає

впровадженню стратегічного управління витратами, орієнтованого на довгострокову оптимізацію.

Незважаючи на перевіренисть і стабільність класичних методів аналізу витрат, їхня здатність забезпечувати високий рівень адаптивності та швидкого реагування на зміни ринку поступається сучасним технологічним підходам. Подальша еволюція фінансового аналізу передбачає поступовий перехід до інтеграційних рішень, що поєднують традиційні методи з можливостями хмарних технологій, штучного інтелекту та автоматизованої аналітики.

Трансформація парадигми полягає у переході від статичних ретроспективних підходів до динамічних, інтегрованих і прогнозних моделей, що дозволяють підприємствам ефективніше контролювати витрати, підвищувати їхню економічну ефективність і приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Парадигма аналізу витрат із застосуванням хмарних технологій ґрунтується на принципах інтегрованості, масштабованості та оперативності обробки фінансової інформації. Завдяки використанню хмарних обчислювальних ресурсів вдається централізовано зберігати великі обсяги даних, безперервно синхронізувати різномірні інформаційні джерела та забезпечувати доступ до них у реальному часі. Такий підхід дає змогу застосовувати сучасні аналітичні платформи, включно з методами машинного навчання і штучного інтелекту, для

поглибленого дослідження структури витрат, виявлення трендів, які залишаються поза межами традиційних методів, і формування високоточних прогнозів (Рис. 2.).

Використання хмарних сервісів спрощує інтеграцію з зовнішніми джерелами інформації, що є важливим для порівняння внутрішніх показників організації із загальногалузевими або макроекономічними показниками. Це підвищує конкурентоспроможність завдяки виявленню нових можливостей для оптимізації витрат.

Обробка фінансових даних у межах цієї парадигми ґрунтується на технологіях великих даних і штучного інтелекту, які сприяють автоматизації процесів аналізу та виявленню закономірностей у витратах, дозволяють будувати прогнозні моделі, сприяють пришвидшеній обробці даних і гнучкому налаштуванню регламентів доступу. Використання хмарних сервісів підвищує рівень захисту конфіденційної інформації, забезпечує спільну роботу над єдиною базою даних різними підрозділами організації, завдяки чому узгоджуються формати та методики обробки, а ризик виникнення помилок, пов'язаних із ручною консолідацією, суттєво знижується. У результаті парадигма аналізу витрат із хмарними технологіями забезпечує можливість проводити глибший, більш комплексний та адаптивний моніторинг витрат, одночасно забезпечуючи вищий рівень ефективності й оперативності у прийнятті рішень

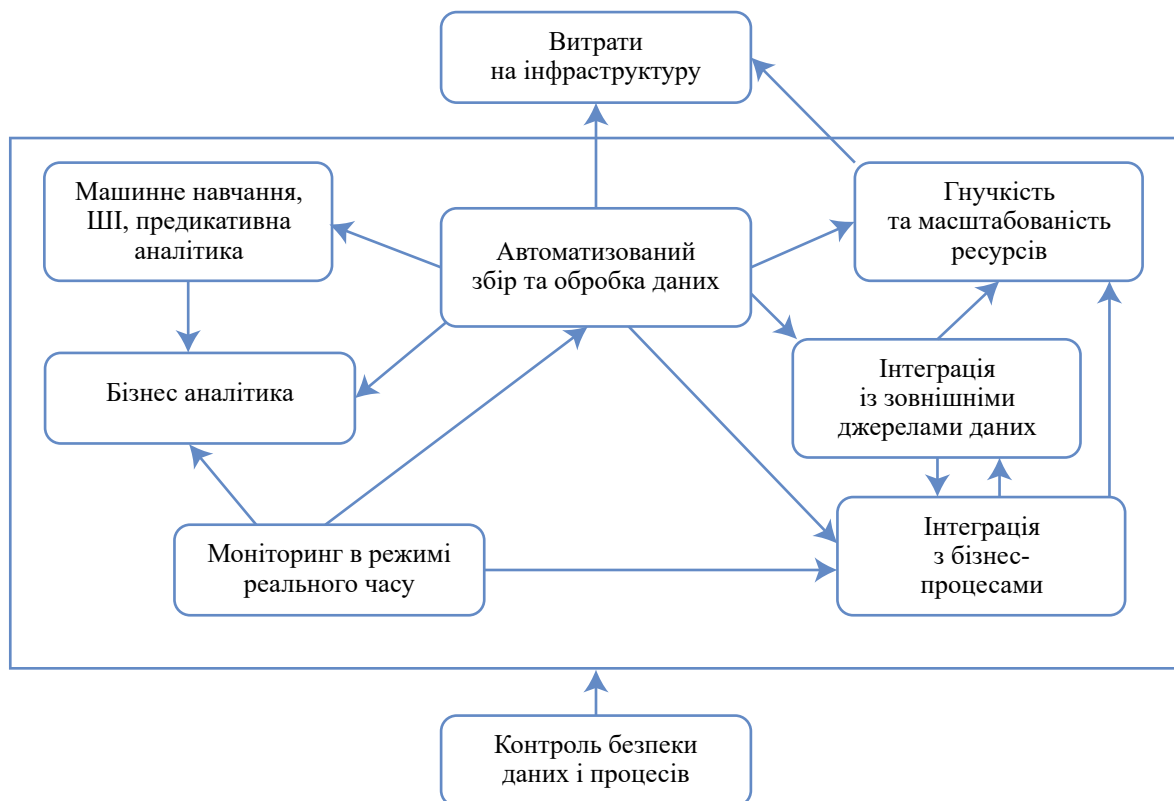

Рис. 2. Нова парадигма аналізу витрат

Джерело: складено автором

Контроль витрат у хмарному середовищі здійснюється в автоматизованому режимі за допомогою інтегрованих систем управління, які відстежують витрати в реальному часі та виявляють відхилення від планових показників, що дозволяє підприємствам своєчасно реагувати на фінансові ризики та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Крім того, інтеграція даних різних підрозділів, що працюють на базі хмарних технологій, забезпечує можливість багатовимірного аналізу витрат і створює цілісну картину фінансового стану компанії.

Хмарні технології дозволяють масштабувати бізнес, покращувати доступність даних і знижувати витрати на обладнання. Однак варто також пам'ятати про кібербезпеку й обирати захищені сервіси з огляду на цифрову стратегію та сферу бізнесу [5, с. 141]. Безпека даних у межах цієї парадигми досягається завдяки застосуванню сучасних технологій шифрування, розподіленого зберігання інформації та багаторівневого контролю доступу.

Висновки. Традиційна парадигма аналізу витрат добре працює в стабільному середовищі, забезпечуючи контроль і статичну оптимізацію витрат, але не відповідає викликам сучасної цифрової економіки

Парадигма аналізу витрат із застосуванням хмарних технологій є динамічною та постійно розвивається, включаючи новітні технологічні досягнення для підвищення ефективності управління фінансами.

Подальша інтеграція штучного інтелекту, блокчейн-технологій, машинного навчання та аналітичних платформ на основі великих даних сприятиме переходу підприємств до більш гнучких і адаптивних фінансових стратегій. Це забезпечить не лише оптимізацію витратної політики, а й підвищення загальної стійкості бізнесу до зовнішніх економічних викликів.

Подальший розвиток парадигми аналізу витрат із застосуванням хмарних технологій має орієнтуватися на глибшу інтеграцію інноваційних методів обробки даних, підвищення рівня автоматизації фінансових процесів і розширення можливостей прогнозного аналізу.

Література:

1. Біла Ю. Генезис розвитку облікових парадигм: науковий аналіз. *Вісник економіки*. 2024. Вип. 2. С. 116–130. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.116>
2. Бондаренко Н. М., Бобирь О. І. Методичні підходи до аналізу витрат на оплату праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2022. Вип. 43. С. 19–25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-3>
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік: роздуми вченого. Житомир: ПП «Рута», 2001. 100 с.
4. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку. К.: Центр учбової літератури, 2007. 522 с.
5. Головачук Ю. В. Цифрова трансформація бухгалтерського обліку та аудиту через хмарні рішення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. №20. С. 137–142. DOI: [10.32702/2306-6814.2024.20.137](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.137)
6. Жук В. М. Парадигма бухгалтерського обліку економіки гармонійного розвитку. *Економічні науки. Серія: «Облік і фінанси»*. Збірник наукових праць. Луцьк: ЛНТУ. 2009. Вип. 6(24). С. 171–182.
7. Колісник Г. М. Витрати підприємницького сектора України: методологія та практика : монографія. Ужгород : УжНУ, 2016. 360 с.
8. Кун Т. Структура наукових революцій / пер. з англ. О. Васильєва. Київ: Port Royal, 2001. 228 с.
9. Малюга Н. М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: Монографія. Житомир: ЖДТУ, 2005. 548 с.
10. Малюга Н. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні теоретико-методологічні основи: Наукова доповідь. Житомир: ЖДТУ, 2006. 84 с.
11. Назарова І. Облікова парадигма в умовах застосування електронних інформаційних технологій. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 2. С. 103–118. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.103>
12. Плекан У. М., Цюнь О. П., Гевко Б. Р., Антонюк О. П. Аналіз логістичних витрат підприємства. *ВМТ*. 2023. Вип. 17, вип. 1, с. 114–120. DOI: <https://doi.org/10.31649/2413-4503-2023-17-1-114-120>
13. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку: монографія. Т.: Карт-бланш, 2007. 152 с.
14. Редченко К. І Таланчук Н. І. Стратегічне управління витратами: нова парадигма аналізу витрат. *Фінансові механізми сталого розвитку України* : матеріали І Міжнародна науково-практична конференція, 25–26 жовтня 2018 р. Харків. : Видавництво Іванченка І. С., 2018. 456 с.
15. Сенкевич Г. А., Хілько А. С., Аксьонов О. І. Теорія наукових парадигм як модель і методологія наукового знання. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Том 32 (71) № 1 Ч. 3. С. 168–174. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-3/29>
16. Терещенко Е. Ю., Стояненко І. В., Варава В. С. Особливості методичного підходу до аналізу витрат підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. №6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-04-02>
17. Фокін О. К. Загальні положення аналізу витрат виробництва промислового підприємства. *Економічний простір*. 2019. №148. С. 144–156. DOI: [10.30838/PES.2224.290819.144.578](https://doi.org/10.30838/PES.2224.290819.144.578)
18. Хорунжак Н. М., Портоварас Т. Р. Аналіз операційних витрат: джерела та методи. *Інноваційна економіка*. 2019. №7–8. С. 132–139 DOI: [10.37332/2309-1533.2019.7-8.19](https://doi.org/10.37332/2309-1533.2019.7-8.19)

19. Lakatos I. Criticism and the Methodology of Scientific Research Programmes. *Proceedings of the Aristotelian Society*. New Series. 1968–1969. Vol. 69. P. 149–186. Available from: <http://www.jstor.org/stable/4544774>

References:

1. Bila Yu. (2024) Henezys rozvytku oblikovykh paradyhm: naukovi analiz. [Genesis of the development of accounting paradigms: a scientific analysis]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, vol. 2, pp.116–130. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2024.02.116>
2. Bondarenko N. M., Bobyr O.I. (2022) Metodychni pidkhody do analizu vytrat na oplatu pratsi [Methodical approaches to labor cost analysis]. *Naukovi Visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii: Mizhnarodni Ekonomichni Vidnosyny ta Svitove Hospodarstvo – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, vol.43, pp. 19–25. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2022-43-3>
3. Butynets F. F. (2001). *Bukhhalterskyi oblik: rozдумы vchenoho* [Accounting: reflections of a scholar]. Zhytomyr: Ruta. 100 p. (in Ukrainian)
4. Holov S. F. (2007). *Bukhhalterskyi oblik v Ukraini: analiz stanu ta perspektyvy rozvytku* [Accounting in Ukraine: analysis of the state and development prospects]. Kyiv: Tsentr Uchbovoi Literatury. 522 p. (in Ukrainian)
5. Holovchak Yu. V. (2024). Tsyfrova transformatsiia bukhhalterskoho obliku ta audytu cherez khmarni rishennia [Digital transformation of accounting and auditing through cloud solutions]. *Investysii: Praktyka ta Dosvid – Investments: Practice and Experience*, vol.20, pp.137–142. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.20.137>
6. Zhuk V. M. (2009). Paradyhma bukhhalterskoho obliku ekonomiky harmoniinoho rozvytku [Accounting paradigm of a harmoniously developing economy]. *Ekonomichni Nauky. Serii: Oblik i Finansy – Economic Sciences. Series: Accounting and Finance*, vol.6(24), pp.171–182.
7. Kolisnyk H. M. (2016). *Vytraty pidpriemnytskoho sektora Ukrainy: metodolohiia ta praktyka : monohrafiia* [Costs of the entrepreneurial sector of Ukraine: methodology and practice]. Uzhhorod: UzhNU. 360 p. (in Ukrainian)
8. Kuhn T. (2001). *Struktura naukovykh revoliutsii* [The structure of scientific revolutions] (O. Vasylieva, Trans.). Kyiv: Port Royal. 228 p. (in Ukrainian)
9. Maliuha N. M. (2005). *Bukhhalterskyi oblik v Ukraini: teoriia y metodolohiia, perspektyvy rozvytku: Monohrafiia* [Accounting in Ukraine: theory and methodology, development prospects: monograph]. Zhytomyr: ZhDTU. 548 p. (in Ukrainian)
10. Maliuha N. M. (2006). *Kontsepsiia rozvytku bukhhalterskoho obliku v Ukraini teoroetyko-metodolohichni osnovy: Naukova dopovid* [The Concept of Accounting Development in Ukraine: Theoretical and Methodological Foundations: Scientific Report]. Zhytomyr: ZhDTU. 84 p. (in Ukrainian)
11. Nazarova I. (2023). Oblikova paradyhma v umovakh zastosuvannia elektronnykh informatsiinykh tekhnolohii. [Accounting paradigm in application conditions of electronic information technologies]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, vol.2, pp.103–118. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.103>
12. Plekan U. M., Tson O. P., Hevko B. R., Antoniuk O. P. (2023). Analiz lohistychnykh vytrat pidpriemstva [Analysis of enterprise logistics costs]. *VMT*, vol.17(1), pp.114–120. DOI: <https://doi.org/10.31649/2413-4503-2023-17-1-114-120>
13. Pushkar M. S. (2007). *Stvorennia intelektualnoi systemy obliku: monohrafiia* [Creating an intellectual accounting system: monograph]. Ternopil: Kart-blansh. 152 p. (in Ukrainian)
14. Redchenko K. I., Talanchuk N. I. (2018). Stratehichne upravlinnia vytratamy: nova paradyhma analizu vytrat [Strategic cost management: a new paradigm of cost analysis]. In *Finansovi Mekhanizmy Staloho Rozvytku Ukrainy I Mizhnarodna nauko-vo-praktychna konferentsiia* (Kharkiv, October 25nd–26rd, 2018) Kharkiv: Vydavnytstvo Ivanchenka I. S., pp. 456. (in Ukrainian)
15. Senkevych H. A., Khilko A. S., Aksenov O. I. (2021). Teoriia naukovykh paradyhm yak model i metodolohiia naukovoho znannia [The theory of scientific paradigms as a model and methodology of scientific knowledge]. *Vcheni Zapysky TNU im. V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka – Scientific Notes of TNU named after V. I. Vernadsky. Series: Philology. Journalism*, vol.32(71)(1–3), pp.168–174. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.1-3/29>
16. Tereshchenko E. Yu., Stoianenko I. V., Varava V. S. (2022). Osoblyvosti metodychnoho pidkhodu do analizu vytrat pidpriemstva [Features of the methodological approach to cost analysis of an enterprise]. *Problemy Suchasnykh Transformatsii. Serii: Ekonomika ta Upravlinnia – Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, vol.6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-04-02>
17. Fokin O. K. (2019). Zahalni polozhennia analizu vytrat vyrobnytstva promyslovoho pidpriemstva [General provisions of industrial enterprise cost analysis]. *Ekonomichniy Prostir – Economic Space*, vol.148, pp.144–156. DOI: <https://doi.org/10.30838/P.ES.2224.290819.144.578>
18. Khorunzhak N. M., Portovaras T. R. (2019). Analiz operatsiinykh vytrat: dzherela ta metody [Analysis of operating costs: sources and methods]. *Innovatsiina Ekonomika – Innovative Economy*, vol.7–8, pp.132–139. DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2019.7-8.19>
19. Lakatos I. (1968–1969). Criticism and the methodology of scientific research programmes. *Proceedings of the Aristotelian Society*, vol.69, pp.149–186. Available at: <http://www.jstor.org/stable/4544774>

Стаття надійшла до редакції 24.07.2025 р.